

(יג, יב במדבר) :לה נא רפא נא אל, לאמר ד אל משה ויצעק

ואחר למחנה מחוץ ימים שבעת תסגר, ימים שבעת תכלם הלא בפניה ירק ירק ואביה, משה אל ד ויאמר

תאסף

(יד, יב במדבר)

(טו, יב במדבר) **מרים האסף עד נסע לא והעם, ימים שבעת למחנה מחוץ מרים ותסגר**

... 'וכו שוה מגזירה, וחומר מקל נדרשת התורה מדות עשרה בשלש אומר ישמעאל רבי

קל, ימים שבעת תסגר, ימים שבעת תכלם הלא בפניה ירק ירק ואביה, משה אל ד ויאמר? כיצד וחומר מקל למחנה מחוץ ימים שבעת מרים תסגר, כנדון להיות הדין מן לבא דיו אלא, יום עשר ארבעה לשכינה וחומר

תיאסף אחר

(פרקא ריש, כהנים תורת, ספרא)

מבוא

רבי" - הפתיחה שם על ישמעאל רבי של מדות ג"די ברייתא קרוייה, הספרא מדרש את הפותחת זו ברייתא הפסוקים. הדיו - ולמגבילתה וחומר הקל מידת של לקיומה ל"ח ספרות בכל המצוטט המקור זהו. "אומר ישמעאל. והדיו ו"הק פרטי ללמוד מקראי בסיס ומשמשים, ביותר מקיף באופן נדרשים (טו, יד פסוקים, יב פרק) בפרשתנו אנו¹. (והשכינה מרים) זה ו"ק על במקורם המבוססים, המידה של היישום לצורת כללים מאות "הכללים ספרות"ב זה בדף מבקשים אנו, עתה לעת. נוספים הקשרים בעשרות רבות פעמים עוד זו לברייתא נדר וכלי ה"בעז נדרש הדיו ורעיון, ל"הנ הפסוקים של הלשוני הנתוח: כגון בעתיד אותנו שימשו בסיסיים אספקטים 'למס להתייחס

בפסוקים הקשיים

א. ו"ק של לימוד על שמדובר כך על המרמזים הבטויים, ל"הנ המקרא בפסוקי, היכן.

ומדוע? זה מספר מנין, יום עשר ארבעה מוסגרת להיות למרים גורמת היתה, בשכינה שהפגיעה לדרשן מנין. ב. כך להניח צריך

2? תיאורי או, תיאורטי הדיון האם: כלומר, 'יישום' פסוקי או 'ציווי' פסוקי הם אלה פסוקים האם. ג.

עונשו, ללמדנו התורה רוצה אולי? ו"לק דיו דין היא ימים לשבעה מרים שהסגרת, הדרשן מציג וכיצד מנין. ד. לא-ותו חברו בגנות המדבר אדם של

3 הפסוקים בדרשת קמא-בבבא הדיון

והלא", שם הסתמא פרשנות מתוך. במשנה וחכמים טרפון רבי בין המפורסמת במחלוקת, קמא-בבבא דן הבבלי שחכמים הסתמא מסביר, מפרשתנו הלקוחים התורה פסוקי על טרפון רבי דעת את לבסס כדי⁴? "מדאורייתא דיו לפסוקים דרשנותם את להבין כדי. 'מדאורייתא דיו' כולם לדעת אך, הפסוקים את שונה באופן דורשים, טרפון ורבי המקרא פסוקי של הפשטי לפרוש תחילה נעבור

טו-יג בפסוקים הפשט

ויאמר" - יד פסוק של הראשון חלקו. "לה נא רפא נא אל" - משה של לבקשתו ה"הקב תשובת מצויה, אלו בפסוקים הוא כן ועל, משה של לבקשתו ישיר תכני קשר אינו "ימים שבעת תכלם הלא, בפניה ירק ירק ואביה משה אל ד היתה מרים אם - אומר היה משל ו"הק של כבסיסו לשמש שנועד, ה"הקב ידי על היפוטתי מצב כהצגת מתפרש המפתח מילת? (להינזף =) ימים שבעה? להכלם צריכה היתה לא היא, בה לנזוף צריך היה והוא באביה פוגעת הפסוק של סופו הוא "תאסף ואחר למחנה מחוץ ימים שבעת תסגר". "הלא" - הינה ו"ק ללמוד הזיקה את היוצרת שתוסגר בשכינה פגעה שאם ו"ק: דהיינו הראשון חלקו של הישיר כהמשכו. 1: אופנים בשני להתפרש יכול והוא לפחות מוסגרת להיות צריכה היא מסברה. 2. דיו דין באמצעות והגבלה ו"ק לימוד של כתוצאה או. ימים שבעה⁶.

הראשונה לאפשרות בהתאם. 1: אופנים בשני להתפרש הוא אף יכול "..."וכו למחנה מחוץ מרים ותסגר" - טו פסוק אין, לעיל שהוזכרה השניה לאפשרות בהתאם. 2. (יישום) נעשה הדבר כן שכן מספרת התורה, לעיל המוזכרת זאת לפרש כן אם ניתן. יד בפסוק נאמר כבר זה, זו אפשרות לפי שהרי, יישום של הוא זה שפסוק לפרש אפשרות, משה של כבודו מפאת ולא דיו מדין התבצעה (יד מפסוק) מרים שהסגרת, מעידה שהתורה: כגון שונה באופן יישום של ולא ציווי של פסוק זהו)

סתום ו"וק מפורש ו"ק

ל"הנ הפסוקים את טרפון ורבי חכמים דתלמודא דסתמא אליבא מסבירים לעיל כמוסבר, כך דרש מדות לב מצויים מדות ב"דל בברייתא. בפרשתנו המקראי ו"הק של באופיו, אלו תנאים חולקים, למעשה סתום ו"וק מפורש ו"ק. שונות מידות כשתי שם מוצגת ו"הק מידת. האגדה

כך הינה ל"הנ המושגים הגדרת, הפרשנים פי על

ומפורשים כתובים שניהם הנדון מן שנלמד הדבר והיינו הדין מן והבא, לומדים שממנו שהנדון" - מפורש ו"ק "בכתובים

⁸"בכתוב נזכר אינו הדין מן הבא והדבר, לומדים שממנו הנדון הדבר רק בכתוב שאין, פירוש" - סתום ו"ק ירק ירק ואביה=) המלמד את רק מציגה שהתורה משום, 'סתום' - בפרשתנו המקראי ו"הק, טרפון רבי פי על טרפון רבי. סתום ו"ק זהו כן ועל, כתוב אינו (ימים שבעה עוד למרים מוסיפה שהשכינה=) הלמד אך, (...וכו בפניה שלו הרציונל פי על, ו"הק את משלים

בצורה (למד+מלמד=) כולו את כותבת שהתורה משום, 'מפורש' - בפרשתנו המקראי ו"הק, חכמים פי על אנו אין ולמעשה, ("כתיבי דשכינה שבעה" - קמא-בבבא הגמרא בלשון) דשכינה ימים השבעה תוספת, מפורשת מדעתנו דבר להשלים זו בדוגמא נדרשים

במרים המבוקש הדין, 'יום עשר ארבעה'ל הסברים

האוזן את לסבר כדי גם בהם שיש, הסברים 'מס הפרשנים בשם מציג (ח"קל-ו"קל עמודים) אהרון מדות בעל ⁹.דיו דין בענין

דברים י בו נותן ה"הקב דברים ה בו נותן אחד כל ואמו ואביו ה"הקב, באדם יש שותפין 'שג לפי" - תם רבינו בשם א. 'אביו' של הסגרה ימי שבעת בין פשוטה חשבונאית זיקה יש כלומר. "אחד חלק ולאב חלקים ב שלשכינה ונמצא 'שכינה'ה של נוספים הסגרה ימי לשבעת

דלא, הסגרות ב כנגד יום יד דנקטי אלא לעולם לשכינה ו"ק לומר ליה הוה הדין דמן" - הכהן חיים רבינו בשם ב. המקרא מן שלפי, כלומר, "הסגרות ב לשכינה ו"ק, אליעזר דרבי בפרקי מצינו הזה וכלשון, הסגרות 'מב יותר מצינו דיני של הפרקטיקה מן לקוח זה הסבר. הסגרות משתי יותר לעולם מוחלט מצורע שיהיה כדי, במצורע מצינו לא מצורע

דין לנו לגלויי אתא זה קרא דהא, אחת מעלה אלא להוסיף יכולים אנו אין כ"י" - כריתות בספר מקינון ש"ר בשם ג. "כמה ידעת לא להוסיף באת ואם, תפסת מועט תפסת כ"וא לסתום ולא לפרש בא כ"וא ו"ק למנף בכמה לדעת יכולים אינו (מהמלמד גדול הלמד=) מנוף של יסוד בו ו"בק, במהותו לוגי, זה הסבר ללמד המלמד בין משהו הדיו, כן ועל

מדרגה זולתי ד כבוד העלה שלא, בתורה מצינו שכן - שני נימוק - הכריתות בספר מקינון ש"ר בשם ד. 'ד כבוד העלה ולא, בסקילה ששניהם והוא המיתה באופן שווים שניהם, ד מברך ואמו אביו מקלל שהרי, אחת "...וכו נתלה היה הסקילה על נוסף שהוא והוא אחת מדרגה זולתי 'השכינה: דהיינו הלמד של הדינים מפרטי הלקוח פירוש זה

ן"הרמב ופירש "עשרה שתים הגר, שש ישראל אם" משפטים ריש המכילתא פ"ע (א/קיא ב"ב) ו"הרמב פירוש ה. מקום בכל לכפול הלשון דרך שזו

הלוגיקה מתחום פרוש ¹⁰"בהקדמותיו שיש ממה יותר בהקש אין" - (ג"לרלב המיוחס - צדק שערי) ג"רלב ו. הקלאסית

ג. (כאפשרות) הכתוב גזירת - הכריתות ספר ז.

המחלוקת אודות הפרשנות הרחבת

טרפון לרבי חכמים בין

סבור טרפון רבי. נוספים ברבדים גם זו תנאים מחלוקת לפרש נוכל, המקרא לפסוקי הפרשנות סמך על, עתה להיות יכול ו"שהק מכך והיוצא, 'מפורש'ל להופכו מאפשרת התורה. 'סתום' הוא (והשכינה מרים) הבסיסי ו"שהק ממנפת הלכה הלמד על מחילים חומר/קולא שקולי ובאמצעות המלמד מגבולות יוצאים: דהיינו, ממנפ (יותר חמורה/קלה=)

כגון, המינוף גבול את הקובעות, נוספות חיצוניות בתובנות להשתמש אפשרות יש, למנוף משפטי גבול באין של הסופי המשפטי הגבול לקביעת השיטות מן אחת הוא הדיו. הסגרות משתי יותר מצאנו שלא - שלנו במקרה ו"בק חדוש/שהמנוף ובלבד, הדיו בגבול להשתמש אותנו מחייבת טרפון רבי לשיטת התורה. המלמד חומר/קולת או הגיונית הגבלה הינו והדיו, ממנף-היקש יסודו, זה פי על ו"הק? ו"הק למוד יתבצע מה לשם אחרת, ישמר

עניינית.

יחסי. משהו אלא ממנף אינו ההלכתי המקראי ו"הק'. 'מפורש' ו"ק (והשכינה מרים) זה ו"בק רואים, לעומתו חכמים לוגיים יחסים בעלי עניינים/הלכות לשני לבנו תשומת את להסב אלא, ההלכה למנוף נועדו לא חומרא/הקולא ביניהם

ש"ג לביצוע סיבה מהוות דומות שמילים כמו, משהו היקש לבצוע סיבה רק הינו ו"הק זה ו"בק גם. חדשה הלכה לקביעת ו"ק בדין שמשמשים אימת כל, דיו בדין להשתמש ומחייבת מחדשת, התורה מכל הגיון בו למצוא לנסות ואין, הכתוב גזירת הינו הדין כן ועל, דבר מחדש אינו שהוא באופן ו"הק את מותר הדין את מייתר הוא אצלנו כמו קיצוניים שבמקרים אף על, דיו בדין להשתמש החובה, חכמים פי על חידוש זהו. סוג ו"הק תוצאת

המידה של אימנטי כחלק בברייתא מוזכר הוא כן ועל, ו"הק של להיקפו הגדרה מעין הוא כן אם הדין

ב. בברייתא המקרא מן הדוגמאות תפקיד.

מדות ג"די

מתוך הצגתה לצורך ומידה מידה לכל הברייתא חוזרת, הפורמלי בשמם המדות יג את מונה ישמעאל 'שר לאחר המקרא פסוקי

כיצד - x: הבא ובפורמט, קבוע הינו מידה לכל הפתיח

ל"הנ הפתיח להבנת שיטות שתי, הראשונים בין

"ו"ק לידרש ניתנת שהתורה מנין? כיצד ו"ק מדין" -כותב זבחים במסכת י"רש

התורה מדות עשרה בשלש אומר ישמעאל רבי תניא כהנים תורת בריש" -כותב בתרא-בבא במסכת ם"הרשב ענין באיזה? כיצד וחומר מקל. חדא חדא להו מפרש והדר... וכו' אב ומבנין שוה ומגזרה וחומר מקל, בהן נדרשת "וחומר קל ידי על מדבר דבר דורשין אנו

בדרכו המחלוקת את לתרץ ניסה אחד וכל הראשונים שני בין המחלוקת את זיהו, המדות פרשני

תנאי מקור של ההבנה את להשלים כדי, ו"הק של בהקשר שלו ובפרשנות (? כיצד - x) זה בפתיח לדון מבקש אני בפרט ו"ולק בכלל למדות המקור שאלת - נוסף מהיבט, זה חשוב

ם"הרשב נכדו מפרשנות יותר המידה של מקורה לשאלת יותר נוגעת 'כיצד' למילה י"רש של שפרשנותו נדמה

הדבר כך שאכן נראה קמא-בבבא לברייתא האמוראית הפרשנות פי ועל, הברייתא פשט פי על

למדים אנו מהם, ('ירק ירק ואביה') המקרא לפסוקי הפנייה הינה 'כיצד' לשאלה התשובה, י"רש פרשנות פי על מספר קשיים זו לפרשנות. ו"הק מידת של מקורה את

'מסיני למשה הלכה' הוא המידות שמקור הינה כאחד ואחרונים ראשונים, הפרשנים כל על המקובלת ההנחה. א. ? ו"לק הנוגע לפתיח י"רש של פרשנותו עם זו הנחה מתיישבת כיצד

כמעט בצורה הכתוב ו"הק למעט. יפה עולה י"רש של פרשנותו אין, המידות לשאר הנוספות הדוגמאות בכל. ב.

המקומי בהקשר אלא, מידה של בהקשר בתורה מוצגות ואינן מוזכרות אינן האחרות המדות, בתורה מפורשת

הדרש מידת פי על אותם ודורשים המקומי ההקשר מן הפסוקים את 'מנתקים' הדרש מידות באמצעות ל"חז

הרלוונטית

!'כיצד' ולא 'מנין' להיות צריך היה הנסוח י"רש פי על. ג.

אנו ענין באיזה'. שונה באופן הפתיח את ופירש אחרת בדרך הלך אלו לקשיים ער שבהיותו אפשר, ם"הרשב מילונית הגדרה של רכיב או תחליף מעין 'המקרא בפסוקי המידה של היישום צורת' -ל תחליפיות מילים הן 'דורשין

הגדרות בהעדר, בכתובים הדרש מדות את ליישם כיצד - חיוני צורך על לענות נועדה שהברייתא, מבין ם"הרשב

נבחרו, המדות של היישום לצורת כדוגמאות המוצגים המקראיים המקורות, זו פרשנות פי על. אבסטרקטיות

האמוראית בספרות מקיף באופן מיושם, זה רעיון. זו למטרה ביותר המתאימים המקורות להיות כדי בקפידה

עיקרי הסבר משמשת, (ו"הק בנושא) מידות ג"די לברייתא האמוראית הפרשנות, קמא-בבא בסוגיית והפרשנית במשנה התנאים למחלוקת

מידות ג"די בברייתא הבסיסי הדגם על ברובם מבוססים, העיקריים הדין כללי גם

בלבד ו"הק למידת י"רש התכוון שבפרשנותו, להניח חייבים נהא, י"רש של פרשנותו את ולהבין לנסות כדי

י"רש של בפרשנותו, לעיל שהעליתי הקשיים את לבטל תוכל נוסף הסבר בלווי, זו הנחה

מסיני למשה כהלכה מקובלת היתה אף על, בתורה הכתובה מידה הינה ו"שק לכך התכוון י"רש, לומר נראה

למשה כהלכה התקבלה המידות כשאר שהיא בכך יישומית משמעות בעלת ייחודיות זו למידה יש. המידות כשאר במקרא מפורשת כמעט בצורה מוצגת היא בנוסף אך, מסיני

שיבא עד, זה את זה המכחישים כתובים שני וכן" - הדרש מידות יג רשימת את הסוגרת במידה נמצא דומה דבר

זו" - הינו התנאים במקורות זו מידה המציג הפתיח, בלבד זו למידה מיוחד באופן. "ביניהם ויכריע השלישי הכתוב ב"בתורה מידה".

והשאר, בתורה כתובה מידה לך הרי". העניין את ופירש, כך על עמד, ישמעאל דר לברייתא בפרושו ד"הראב בתורה מפורשת היא שגם, זה את זה המכחישים כתובים משני חוץ (ג.ח, מסיני למשה הלכה=) הקבלה מן כולה הכתוב בא 'עמכם דברתי השמים מי כי' אומר אחר וכתוב 'סיני הר על ד' וירד' אומר אחד כתוב, לקמן כדאמרין... 'וכו' הגדולה אשו את הראך הארץ ועל ליסרך קולו את השמיעך השמים מן' שנאמר, ביניהם ויכריע השלישי אינה התורה. בתורה במפורש הכתובות היחידות המידות שתי הן ו"הק מידת כמו זו שמידה, מסביר ד"הראב שוה גזירה לביצוע עצמה בתורה דוגמא אף ואין, ש"ג של דרשות לבצע עלינו מצווה ולא להקל היתה הכלל מן יציאתו שמטרת לנו מפרשת עצמה התורה אין, הכלל מן יוצא מקראי מידע פריט כאשר מידות יג בשל, זה באופן הפסוקים את הדורשים הם ל"חז (... 'וכו בכלל שהיה דבר כל') זו במידה ככתוב להחמיר. מסיני למשה כהלכה שקבלו הדרש

עצמה **בתורה** ומוצגים המודגמים (זה את זה המכחישים כתובים ושני וחומר קל) אלו מידות שתי, הכלל מן יוצאים דרש כמידות

שיש בתורה נוהגת מידה זו, פירושו וכך": כדלקמן וייחודי מקורי פירוש 'כתובין שני' בעניין, ד"הראב פירש כך בשל אותם ומתרץ השלישי הכתוב שיבא עד, זה את זה כמכחישין נראין שהן כלומר זה את זה המכחישים כתובים שנחזיק ולא מהם אחד [שנדחה] (שנדמה) זה על זה קשין שהן כתובין שני כל ולתרץ ללמוד לנו יש מכאן הילכך (ללא), בתורה פסוקים שני לכל זו מידה של היישום צורת את המרחיב ד"הראב של הרעיון. "בשבש התורה את מבין ד"הראב. בברייתא עצמה המידה בתאור ברמז ולו מוזכר אינו, זה את זה המכחישים הנראים (שלישי פסוק של שיבוש בכך יש כי, מהם אחד לדחות ולנסות פסוקים שני בין מקראית סתירה כל לתרץ עלינו מצווה זו שמידה **מידה שזו** משום, עצמו בדבריו מצויה לכך התשובה? נועז כך וכל מקיף כך כל רעיון ד"הראב לקח מאין. התורה, זה במצב להשאירם אין, סותרים פסוקים בשני לנהוג כיצד לנו הדגימה עצמה התורה: לאמר, **בתורה הכתובה** של היישום לצורת כדוגמא, **השלישי הפסוק מוצג** ולכן, שניהם בין הכרעה או/ו הרמוניזציה לבצע חובה יש אלא המידה

ל"הנ התובנה ליצירת שגרם הראשוני הגורם היה ו"שהק אף על ו"הק מידת לגבי הרעיון את משלים אינו ד"הראב באופן לנו הדגימה התורה. **בתורה הכתובה מידה** היא שאף ו"הק מידת על גם הרעיון את ליישם ניתן, דומה באופן. הדיו בנושא במיוחד אך היבט מכל המידה את ליישם כיצד מפורש

שלה הפורמליות מן למתחייב מעבר ו"הק מידת של היישום צורת את מרחיבה, ד"הראב רעיון פי על, זו הדגימה? היישום צורת את להרחיב נוכל אופן באיזה. בברייתא המוצגת

תוקף בעל הלכתי היסק: דהיינו, (ה"תשס - שרה חיי, נח לפרשיות בדפים ראה) המידותי ו"הק של היישום צורת שני' בעניין ד"הראב ה שעשה להרחבה בדומה ו"הק בנושא הרחבה הינו, הנחות שלש סמך על דאורייתא מעין "זה את זה המכחישין כתובים

על אותו ליישם ה"הקב מן אישור צריכים אנו מדוע הגיוני הוא ו"הק אם: כמו נוספות שאלות על גם עונה זה הסבר!! מ"הלהלל שהגיעה הרחבה הוא מדותי ו"שק משום? מקראיות הלכות

ולמעשה (ב/כד קמא-בבא במשנת ו"הק לדוגמא ראה) התנאים מתקופת החל ל"חז ידי על התבצעה, זו הרחבה מידותיים הם ל"חז בספרות ו"הק רוב

שני' בעניין ההרחבה את כמו, להסבירה טרח לא הוא כן ועל לכל וידועה מוכרת זו שעובדה הניח, ד"הראב 'כתובים

היוצאת לכאורה הסתירה את מה במידת ומצמצם ם"ורשב י"רש דעות את מאוד מקרב, ד"הראב של זה רעיון המידות של למקורן בהקשר, פירושה ולמשמעות, 'כיצד' לפתיח מפורשם

הערות

¹ ברורי-וקן 1886, משה אוסטורבסקי, **בהן נדרשת שהתורה המדות**: כמו, כללים מאות הכוללים מודרניים יחסית 'כללים' ספרי, זה בעניין ראה 173 של שמות ומונה סופר הוא בה, **הכללים קונטרס** בשם חוברת הוציא, ח"תל ווינה, יעללינעיק אהרון. 1930, ירושלים, הירשזון חיים, **המידות** בעולם שיטתי' באופן כבעבר נלמדת אינה 'הכללים ספרות' או 'המידות ספרות' הקרויה, זו ספרות. ס"הש של הלמוד כללי על ומאמרים ספרים התורה לומדי בעולם כמעט מוכרת אינה ולמעשה, הישיבות

² מקראי ארוע של יישום מפסוקי יותר חזק תוקף בעל צווי מפסוקי שלימוד היא ההנחה

³ ודיו ו"ק בנושא הדנה ס"בש ביותר הבסיסית הסוגיא בהיותה, המקומית הסוגיא את ללמוד, בזאת מומלץ. א/כו - ב/רצ קמא-בבא

⁴ כ"ב, ד"פכ ב"נו, ט"פ א"ני נ"אדר, ב/סט זבחים, א/קיא ב"ב, יב פיסקה במדבר ספרי: הבאים במקורות גם הנוסח באותו מוצגת הברייתא ז,ב"פצ

⁵ י"רש בעקבות אנחנו. 'וחומר קל ולשון הוא תימה לשון - תכלם הלא' - 'תכלם הלא' ה"ד ב/סט דף זבחים במסכת י"רש כותב כך

מקראית ו"ק לשון על לרמוז יכולה זו שלשון, מבינים נוספים וראשונים

ועוד (ח, מז שמות) "פרעה ישמעני ואיך אלי שמעו לא ישראל בני הן": כגון ו"ק ללשון מקרים 'במס משמשת היא שאף הן' המילה כמו

- רבים.
לך לך, נח פרשיות על דפים זה בענין ראה. אביה מכבוד ערוך לעין גדול השכינה שכבוד המניחה, הנחות שתי בעל ו"בק, הסברה זו
ה"מתשס כולם - ויתרו וישלח
- ⁶ ה"ד, כ רמז בראשית פרשת) שמעוני בילקוט מוצגת אלא, בתלמודים מצויה שאינה, הגלילי יוסי רבי בן אליעזר לרבי מידות ב"דל ברייתא
ה"ד א/ג הוריות י"רש: לדוגמא ראה, אליה והתייחסו זו ברייתא הכירו הראשונים. (נפקדה השנה בראש ה"ד, צב רמז וירא פרשת, אלוקים ד' ויטע
כריתות בספר מקינון ש"הר וכן, א/כו תענית א"ריטב, ממתני צבור
- ⁷ שנת בישראל מחדש נדפס. תרפה, ווילנא. מידות ב"דל לברייתא בפירושו, איינהארן איסר ישראל ר"ב וואלף זאב מ"הג של הם ההגדרות
20-24 עמודים תשנט
- ⁸ הדיו מהות לאמר. עצמו ו"ק לדין סימביוטי באופן קשורה ו"ק לדין דיו של ההגבלה הבנת. האוזן את לסבר בעניין - שלנו הגדרה זוהי
אלא, מחקרית תוצאה לציין כדי לא. כזה באופן להתבטא 'לעצמנו מרשים' אנו. ו"הק ובמבנה במהות תלויה (... 'וכו מקומיים אילוצים, לוגיקה, גזרה)
בלבד מקראי טקסט פרשנות של ברמה ללומד הנושא את לקרב כדי
- ⁹ עצמה בפני העומדת חשובה כמשימה, לדיו הפרשנים נימוקי את לנתח (עבודות מספר זה בנושא ומבצעות) מקום יש
שמואל את למצוא ניתן ההיקש כללי על יותר מפורטים הסברים, א"הר יוחנן האפיפיור שניסח, היקש כללי משמונה אחד הינו, זה כלל
- ¹⁰ 294-298 עמודים, ירושלים ביאליק מוסד, **ההגיון לתורת מבוא**, ברגמן הוגו